

Tillstånd och upplysning

Lantbrukarnas Riksförbund
105 33 Stockholm

Beslut angående ansökan om nöddispens på växtskyddsområdet för Reglone

1 Beslut

Kemikalieinspektionen avslår ansökan om dispens från kravet på produktgodkännande för växtskyddsmedlet Reglone.

2 Beskrivning av ärendet

Vi fick in era ansökningar om dispenser för nedanstående ändamål den 17 februari 2020.

Sökande	Lantbrukarnas Riksförbund 105 33 Stockholm
Typ av dispens	Begränsad och kontrollerad användning vid nödsituation
Produktnamn	Reglone
Verksamma ämnen	Dikvat
Funktion	Herbucid
Sökt användningsområde (diarienummer H20-03628) Tidsperiod: 2020-03-01—2020-06-28 (120 dagar).	Mot ogräs i yrkesmässig odling av morot, palsternacka, kålrot, rotselleri, dill, persiljerot, rödbeta, grönkål, sallat, spenat (inkluderar även babyleaf), lök och rädisa för behandling mellan sådd och uppkomst samt före blomning mot ogräs och utlöpare i yrkesmässig odling av jordgubbar på friland.
Sökt användningsområde (diarienummer H20-03649) Tidsperiod: 2020-08-01—2020-10-20 (81 dagar).	Mot ogräs och utlöpare efter skörd - inför invintring - i yrkesmässig odling av jordgubbar på friland samt för nedvissning i yrkesmässig odling av fröspenat på friland och utsädesodling av konservärt.

Vi har haft kommunikation med er särskilt när det gäller alternativ till Reglone. Ni har i den kommunikationen tagit hjälp av expertis hos Växtskyddscentralen, Jordbruksverket.

Syngenta Nordics A/S har skickat in studier som är förfinade miljö- och hälsoriskbedömningar för sökt användning.

2.1 Ni har uppgett följande skäl till ansökan om dispens

2.1.1 *Beskrivning av faran*

Reglone är ett kontaktverkande ogräsmedel som tillsammans med solljus bildar väteperoxid, och växten som behandlas dör av den brännande effekten. Nedvisningen sker 3-10 dagar efter behandling och alla delar av växten som kommer i kontakt med preparatet dör. Med Reglone kan man på ett effektivt sätt bli av med ogräs strax före uppkomst av grödan. Grödan, som ligger skyddad under jord, blir inte skadad.

Ni uppskattar att förlusten, av en utebliven dispens för Reglone, till mellan 10 till 15 % - då räknas såväl förluster i skörd som kostnader för extra behandlingar med herbicider in.

Vid uppkomst är *frilandsodlade grönsaker* mycket känsliga för konkurrens från ogräs. De små plantorna är i förhållande till ogräsen långsamma i utvecklingen. Konkurrens om resurserna ljus, vatten och näring blir då avgörande för tillväxt, utveckling och senare skörden. Man kan vänta längre innan man behandlar med Reglone, jämfört med glyfosatinnehållande produkter, under den tiden hinner åtskilligt fler ogräs gro, vilket har stor betydelse för ogrässtrategin som helhet. Det gör att efterföljande behandlingar kan minskas och att behandling i det känsliga stadiet, när grödan kommer upp, inte behövs.

I odlingar av *jordgubbar på friland* är det utlöpare/revor mellan raderna och ogräs som bekämpas. Risken för skördeminskning är som störst före blomning och efter påbörjad invintring. Jordgubbsodling består av ett år för nyplantering följt av tre år med skörd. Ni har angett att en dispens för Reglone under 2020 skulle ge odlare som nyplanterat under 2019 möjlighet att skörda i år.

Vid all typ av *utsädesodling* är jämn mognad vid skörd avgörande. Vid ojämn mognad eller förekomst av ogräs i odlingar av spenat för frö och konservärter för utsäde underlättas tröskningen om eventuella gröna växtdelar avdödas före skörd. Vid all frö- och utsädesodling är det av största vikt att utsädet som odlas också hålls rent från ogräs. Meddelad dispens för Reglone är en förutsättning för att odlingen ska kunna fortlöpa kostnadseffektivt.

2.1.2 *Er beskrivning av alternativ*

Glyfosatinnehållande produkter: Glyfosat är olämpligt att använda senare än 3-5 dagar före uppkomst eftersom glyfosat kan ge skador på grödan. Glyfosat kan då ödelägga hela fält.

Flamning: Tidpunkten som är lämplig för denna åtgärd är ungefär densamma som för Reglone, dvs precis vid grödans uppkomst eller till och med då enstaka plantor just kommit fram. Flamning är olämplig av några anledningar:

- Stora mängder energi går åt vilket drabbar gårdens energikalkyl och ökar klimatavtrycket.

- Flamning är väderberoende. Eftersom flammingsaggregatet endast täcker en eller ett fåtal bäddar i bredd behövs längre tid med optimalt väder för att hinna flamma hela arealen.
- Flamning är ca 10 ggr dyrare/ha än användning av Reglone. Vissa ogräs som har djupt liggande tillväxtpunkt kan heller inte bekämpas hundra procentigt med flamning, t ex baldersbrå.

Handrensning: En dyr och mycket kostnadskrävande insats. Svensk trädgårdsnäring lider dessutom av stora problem med att hitta arbetskraft till det intensiva säsongsarbetet.

Pelargonsyra¹: En produkt innehållande pelargonsyra håller på att utvärderas för norra zonen. Produkten fungerar ungefär som Reglone, men väderleken är mer kritisk, det krävs sol och helst värme för att pelargonsyran ska fungera optimalt. Priset för pelargonsyra beräknas bli dyrare än för flamning.

2.1.3 *Sökandens beskrivning av åtgärder för att undvika upprepad dispens: Strategier, forskning och utveckling av alternativ*

I syfte att finna framtida, alternativa växtskyddsmedel för användning i de sökta växtkulturerna har man genomfört strategiförsök under 2018 och 2019. Problem av olika slag, såsom vädrets inverkan på effektiviteten eller möjligheten att finna rätt behandlingstidpunkt har gjort att man än så länge inte funnit en färdig strategi. Ytterligare försök behöver genomföras minst ett år till.

Avsikten är att ansöka om UPMA-godkännande för Spotlight Plus men ni behöver försäkra er om att moderplantorna i jordgubbsodlingar inte skadas.

2.1.4 *Omvärldsanalys. Vilka medel (verksamma ämnen) finns i Norra zonen inklusive Norge och andra relevanta konkurrentländer för samma skadegörare och grödor?*

I norra zonen inklusive Norge finns i nuläget Spotlight plus (v s karfentrazonetyl), Belouka (v s pelargonsyra) och glyfosat-produkter.

2.1.5 *Finns inlämnad ansökan hos Kemikalieinspektionen om godkännande/ömsesidigt gkde/ UPMA?*

Nej, inga ansökningar har lämnats in.

2.2 Tidigare dispenser

Dispens för den sökta användningen har inte meddelats tidigare.

2.3 Verksamt ämne

Inför att godkännandet för det verksamma ämnet dikvat skulle löpa ut den 30 juni 2017 lämnade Syngenta Crop Protection AG in en ansökan till Kommissionen om

---

¹ Exempel på godkänd produkt som innehåller pelargonsyra är Finalsan Ogräs Effekt koncentrat Proffs, reg nr 4867, behörighetsklass 2 L. Användningsområde: Mot ogräs, mossa och alger i trädgårdar och på allmänna platser.

förnyat godkännande. Det skedde i enlighet med artikel 1 i Kommissionens genomförandeförordning (EU) No 844/2012.

Kommissionen beslutade den 12 oktober 2018 att inte förnya godkännandet för det verksamma ämnet dikvat. Beslutet meddelades genom kommissionens genomförandeförordning (EU) 2018/1532.²

Enligt kommissionens genomförandeförordning (EU) 2018/1532 uppfylldes inte kriterierna för förnyat godkännande på grund av farhågorna rörande ämnet inte som inte kunde avföras:

- Risken för arbetstagare, personer i närheten och boende konstaterades vara hög.
- Risken för fåglar konstaterades vara hög.

I sin rapport om det verksamma ämnet dikvat konstaterade Kommissionen³ att den uppskattade exponeringen från dikvat, för användare, förbipasserande och boende överskred riktvärdet⁴ även när skyddsutrustning beaktas vid användningen. Dessutom konstaterades att bedömningsunderlaget är otillräckligt för att kunna uppfylla vissa krav, bland annat bedömningen av risken för akvatiska organismer och av långsiktiga risker för läckage till grundvatten.

Kommissionens beslut och rapport grundar sig på en bedömning^{5,6} som den europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet (EFSA) gjort för ämnet. Vid en utvärdering av ett ämne ingår en bedömning av representativa användningar av en produkt. I detta fall var den representativa produkten Reglone och de användningar som ingick är jämförbara med de användningar som ni söker dispens för i dessa ärenden.

Kemikalieinspektionen har återkallat godkännandet för produkter som dikvat, däribland Reglone med registrerings nr 3367. Beslutet fattades den 5 mars 2019, och återkallelsen gäller från och med den 4 maj 2019. Anstånd för användning beviljades till och med den 4 februari 2020.

3 Skäl

3.1 Tillämpliga bestämmelser

Ett växtskyddsmedel får endast släppas ut på marknaden och användas om det har produktgodkänts i den berörda medlemsstaten enligt artikel 28 i förordning (EG) nr

---

² Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2018/1532 av den 12 oktober 2018 om att inte förnya godkännandet av det verksamma ämnet dikvat i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009 om utsläppande av växtskyddsmedel på marknaden, och om ändring av kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 540/2011

³ Diquat. SANTE/10396/2016 Rev. 3. 18 May 2018. Final Renewal report for the active substance diquat - finalised in the Standing Committee on Plants, Animals, Food and Feed at its meeting on 25 May 2018 in view of the non-renewal of the approval of diquat as active substance in accordance with Regulation (EC) No 1107/2009.

⁴ Acceptable Operator Exposure Level (AOEL)

⁵ EFSA Journal 2015;13(11):4308.

⁶ EFSA Journal 2018;16(5):5260.

1107/2009⁷. Kemikalieinspektionen får dock i särskilda fall ge dispens från kravet på godkännande och tillåta att ett växtskyddsmedel, under högst 120 dagar, släpps ut på marknaden för begränsad och kontrollerad användning, om en sådan åtgärd framstår som nödvändig på grund av en fara som inte kan avväjas på något annat rimligt sätt. Detta framgår av artikel 53 i förordningen.

3.2 Kemikalieinspektionens bedömning

3.2.1 *Bedömning av faran*

Kemikalieinspektionen bedömer att ogräs och utlöpare kan utgöra en fara för växtproduktionen om de inte kan bekämpas. Dessutom kan ojämnmognad försvåra skörden av grödor avsedda för fröproduktion, den faran kan hanteras genom att använda växtskyddsmedel för nedvisning.

3.2.2 *Bedömning av ett särskilt fall*

Dispens får endast beviljas om det rör sig om ett särskilt fall. Särskilt fall kan anses föreligga vid oförutsedda faror.

När ett ämne inte förnyas på grund av att oacceptabla risker har identifierats i, ställs högre krav på att faran ska vara oförutsedd eftersom ämnet är förbjudet. Det stöds av den EU-vägledning (SANCO/10087/2013⁸) som finns på området, som poängterar att dispensen inte får äventyra syftet med förbudet.

Att oacceptabla risker med dikvat identifierats i samband med EU-utvärderingen av ämnet har varit känt sedan maj 2018 då Kommissionen publicerade agendan, på sin hemsida⁹, inför möte i ständiga kommittén för växter, djur, livsmedel och foder där det framgick att Kommissionen föreslog att dikvat inte skulle få ett förnyat godkännande.

Det återkallade godkännandet för Reglone utgör därmed inte nödvändigtvis en sådan oförutsedd händelse som avses i växtskyddsmedelsförordningen.

3.2.3 *Bedömning av alternativ*

Kemikalieinspektionen har undersökt alternativen genom att leta i registret över godkända bekämpningsmedel samt tittat i Jordbruksverkets bekämpningsrekommendationer 2019 mot ogräs. Vi håller med er om att glyfosat inte är ett alternativ för er. Vi har sammanställt uppgifterna och låtit er ta del av det materialet och ni har fått möjlighet att lämna synpunkter på det.

Av sammanställningen som vi skickat till er framgår att det finns alternativ för samtliga sökta användningar utom rädisa, jordgubbar på friland sen behandling inför invintring, spenat för fröproduktion och utsädesproduktion av konservärt.

---

⁷ EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EG) nr 1107/2009 av den 21 oktober 2009 om utsläppande av växtskyddsmedel på marknaden och om upphävande av rådets direktiv 79/117/EEG och 91/414/EEG

⁸ Working document on emergency situations according to article 53 of regulation (EC) No 1107/2009

⁹ https://ec.europa.eu/food/plant/standing_committees/sc_phytopharmaceuticals_en

Tabell 1. Alternativ till Reglone Behandling mellan sädd och uppkomst (Dnr H20-03628)	
Morot	Centium 36 CS, Fenix, Legacy 500 SC, Sencor SC 600, Boxer och Goltix WG
Palsternacka	Fenix, Legacy 500 SC, Boxer och Goltix WG
Kålrot	Centium 36 CS, Devrinol
Rotselleri	Centium 36 CS, Fenix, och Boxer
Dill	Fenix
Persiljerot	Centium 36 CS, Fenix, Legacy 500 SC, Boxer och Goltix WG
Rödbeta	Centium 36 CS, Goltix WG, Goltix SC 700 och Ethosat 500 SC
Grönkål	Centium 36 CS och Devrinol
Sallat	Kerb Flo 400
Spenat (Inkl baby leaf)	Centium 36 CS och Devrinol
Lök	Fenix, Boxer och Goltix WG
Rädisa	Alternativ saknas
Alternativ till Reglone Tidig behandling mot ogräs och utlöpare (Dnr H20-03628)	
Jordgubbar på friland	Centium 36 CS, Gallery och Kerb Flo 400
Alternativ till Reglone Behandling för nedvissning (Dnr H20-03649)	
Spenat för frö- produktion på friland	Alternativ saknas
Konservärt för utsädesproduktion	Alternativ saknas
Alternativ till Reglone Sen behandling mot (ogräs) och utlöpare (Dnr H20-03649)	
Jordgubbar på friland	Alternativ saknas

Av ert material framgår att de alternativa herbiciderna har god effekt mot lättbekämpade arter såsom lomme, målla och penningört. När det gäller snärjmåra, åkerbinda, pilört med flera argumenterar ni för att effekten av de listade produkterna är sämre än Reglone. Enligt er går det därför inte att ersätta Reglone.

Eftersom de alternativa produkterna är godkända för den sökta användningen har vi bett er specificera problemogräs som de godkända medlen inte kan bekämpa. Att ett medel enskilt eller i kombination inte är lika effektivt som det sökta är inte ett skäl att bevilja en dispens. Ni har specificerat problemogräsen nattskatta, målla, viol, baldersbrå och åkerbinda. Alla här angivna ogräsarter bekämpas med någondera eller flera av produkterna. Av ert svar går det inte att utläsa varför och hur de alternativa produkterna, var för sig eller i kombination, inte uppfyller kraven på effektivitet, gröda för gröda.

När det gäller rädisa, spenat för fröproduktion, sen behandling av utlöpare på jordgubbar och utsädesodling av konservärt saknas däremot godkända alternativ.

3.2.4 *Bedömning av hälso- och miljörisker*

En ansökan om dispens kan beviljas trots att användningen skulle kunna innebära risk för hälsa och/eller miljö. Ingen formell riskbedömning utförs för hälsa och miljö, med undantag för resthalter. Den bedömning som görs, görs i syfte att, i möjligaste mån, minimera kända och potentiella risker med användningen.

Eftersom det verksamma ämnet dikvat inte längre är godkänt på grund av risker vet vi att ett godkännande av en dispens skulle behöva förenas med omfattande riskhanteringsåtgärder. Underlaget som skickats in av Syngenta är mer relevant inför en ansökan om godkännande av verksamt ämne. Underlaget som Syngenta skickat in är för andra grödor än de som dispensansökningarna avser. Underlaget bedöms därför inte vara relevant i detta fall och påverkar därmed inte utfallet av Kemikalieinspektionens bedömning i dessa ärenden.

När utvärderingen av det verksamma ämnet gjordes bedömdes några representativa användningar av produkten Reglone. EFSA och Kommissionens bedömning som låg till grund för beslutet om att inte förnya dikvat är relevant också för de användningar som ni söker dispens för i dessa ärenden. Det är därmed uppenbart att det finns risker med alla sökta användningar som inte kan hanteras med riskhanteringsåtgärder.

3.2.5 *Sammanvägd bedömning*

Mot bakgrund av ovanstående bedömer vi att det finns kemiska alternativ för flertalet användningar, se tabell 1. Användning av Reglone i grödorna morot, palsternacka, kålrot, rotselleri, dill, persiljerot, rödbeta, grönkål, sallat, spenat (inkluderar även babyleaf), lök samt tidig behandling i jordgubbar ska därför avslås, eftersom det finns rimliga alternativ.

Att det finns risker med användningen av dikvat har varit känt sedan 2018, och det borde därmed inte komma som en överraskning att växtskyddsmedlet Reglone inte längre får användas. Det borde därmed funnits tid att undersöka andra alternativ till Reglone. Därtill ska tilläggas att den användning som dispensansökningarna avser, där det saknas alternativ, rädisa, spenat för fröproduktion, sen behandling av utlöpare på jordgubbar och utsädesodling av konservärt, är en odling som på ett eller annat sätt är beroende av kemiska bekämpningsmedel. Jordgubbar bildar som en naturlig del av sitt växtsätt revor, det förekommer ogräs i odling av samtliga grödor och dessutom är det alltid en risk för ojämn mognad av utsädesodlingar. Vi bedömer därmed att det inte rör sig om en uppkommen fara i förordningens bemärkelse. Ansökningarna om dispens bör därför avslås.

När det gäller ämnen som inte är godkända finns det skäl att vara mycket restriktiv för att inte äventyra syftet med växtskyddsmedelsförordningen (EG) 1107/2009.

Av bestämmelserna (artikel 1) i förordning (EG) nr 1107/2009¹⁰ framgår att de baserar sig på försiktighetsprincipen i syfte att säkerställa att verksamma ämnen eller produkter som släpps ut på marknaden inte har någon negativ inverkan på

---

¹⁰ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009 av den 21 oktober 2009 om utsläppande av växtskyddsmedel på marknaden och om upphävande av rådets direktiv 79/117/EEG och 91/414/EEG

människors eller djurs hälsa eller på miljön. Medlemsstaterna ska i synnerhet inte hindras från att tillämpa försiktighetsprincipen om det råder vetenskaplig osäkerhet kring de risker för människors eller djurs hälsa eller miljön som det växtskyddsmedel som ska produktgodkännas på deras territorium medför.

Av beaktandesats 32 i ingressen till förordningen följer att medlemsstaterna i undantagsfall bör tillåtas att produktgodkänna växtskyddsmedel som inte uppfyller villkoren i förordningen om det är nödvändigt på grund av en fara för eller hot mot växtproduktionen eller ekosystemen som inte kan avväjas på något annat rimligt sätt.

Den berörda bestämmelsen utgör ett undantag som får tillämpas under särskilda förhållanden. Ett medgivande av dispens riskerar att medföra konsekvenser för miljön som är svåra att återställa och att de kan innebära en hälsorisk som inte kan reduceras till acceptabel nivå, även vid användning alla tillgängliga riskhanteringsåtgärder. Hälsorisen är särskilt stor för människor som uppehåller sig i närheten, inklusive känsliga befolkningsgrupper som barn. Med beaktande av den försiktighetsprincip som gäller på miljörättens område och för hälsoskyddet föreligger det skäl att avslå ansökan om dispens för Reglone.

Mot bakgrund av ovanstående blir den samlade bedömningen att ansökan om dispens för Reglone, dnr H20-03628 och H20-03649, bör avslås.

3.3 Slutsats

Kemikalieinspektionen bedömer att ni inte har visat att kraven i artikel 53 i förordning (EG) nr 1107/2009 är uppfyllda mot bakgrund av de skäl som redovisats ovan. Kemikalieinspektionen avslår därför ansökan om dispens.

4 Hur man överklagar

Detta beslut får överklagas hos mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt. Ett skriftligt överklagande ställt till mark- och miljödomstolen ska i så fall ha kommit till Kemikalieinspektionen inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet.

På Kemikalieinspektionens vägnar